

prof. dr hab. Andrzej Banachowicz

Poznań 09.08.2022 roku

Uniwersytet Artystyczny

im. Magdaleny Abakanowicz

w Poznaniu

dziedzina: sztuka

RECENZJA

rozprawy doktorskiej oraz dorobku artystycznego

Pani **mgr EWY JAWORSKIEJ**

w związku z przewodem doktorskim w dziedzinie sztuki,
w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki

wszczętym przez Uniwersytet Śląski

w Katowicach

Podstawowe dane o doktorancie

Pani mgr Ewa Jaworska studiowała w latach 1995-2000 w Akademii Sztuk Pięknych im. J. Matejki w Krakowie - Filia w Katowicach, Wydział Grafiki i uzyskała dyplom z grafiki warsztatowej z wyróżnieniem w pracowni prof. Adama Romaniuka oraz z rysunku w pracowni prof. Zbigniewa Blukacza.

W latach 2005-2006 zaliczyła również w Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu na Wydziale Edukacji Artystycznej – Studium Pedagogiczne.

Posiada Ona w swoim dorobku bardzo wiele wystaw zbiorowych i indywidualnych oraz wydarzeń zbiorowych – jak choćby – wymienię kilka wystaw indywidualnych:

- Galeria Polskiego Radia Katowice „Na żywo” - wrzesień 2018
- Galeria „Inny Śląsk” w Tarnowskich Górach” - styczeń/luty 2018
- Galeria PrzyTCK, Tarnogórskie Centrum Kultury, Tarnowskie Góry - 2005
- Rysunek, Galeria KREKOT, Ruda Śląska – maj 2001
- Rysunek i Grafika, Galeria KASA, Katowice – listopad 2001

Cały ich bogaty zbiór ze szczegółami i datami znajduje się w dokumentacji doktorskiej.

Za swoją działalność otrzymała Pani mgr Ewa Jaworska następujące nagrody:

2018 – srebrna nagroda w międzynarodowym konkursie UDA United Design Alience, światowej organizacji projektowania graficznego, nagroda za plakat „Baba do garów a facet gdzie indziej”,

2016 - „Praca roku 2015”, nagroda Prezydenta Miasta Katowice za grafikę pt. „Grassobie”, Galeria ArtNowa2 w Katowicach,

2012 – Nagroda Starosty Tarnogórskiego za pracę dydaktyczną na rzecz szkolnictwa artystycznego,

2004 – wyróżnienie w międzynarodowym konkursie znaków graficznych w Nowosybirsku „Tamga 2004”,

2004 – Ogólnopolski konkurs na plakat reklamujący piękno regionów Polski, Galeria Plakatów AMS – wyróżnienie za plakat „Śląsk”,

2004 – Pierwsza nagroda w konkursie na znak graficzny Śląskiego Zamku Sztuki i Przedsiębiorczości w Cieszynie; w 2010 znak ukazał się w książce Jacka Mrowczyka i Michała Wardy „Projektowanie graficzne w Polsce”, pierwszej publikacji dotyczącej polskiego współczesnego projektowania,

2000 – wyróżnienie za dyplom ASP w Krakowie – filia w Katowicach

1998 – Stypendium naukowe Prezydenta Miasta Bytomia

Równie owocnie prezentuje się Jej współpraca międzynarodowa, projekty i plenery zagraniczne – jak:

- Międzynarodowy plener malarski i sympozjum, Bekescaba, Węgry, lipiec 2017
- Udział w warsztatach techniki malarskiej smalt, Frydlant n/Ostravici, Czechy, czerwiec 2017, listopad 2017, grudzień 2017, kwiecień 2018
- Międzynarodowy plener malarski i sympozjum, Bekescaba, Węgry, lipiec 2016
- W ramach programu „Teaching Staff mobility” wyjazd do VIA University College w Horsens i w Viborg (animacja) w Danii (15-21 maja 2011r.)
- Udział w europejskim projekcie „My Home Town S.P.A.C.E. W projekcie współpracowały cztery średnie szkoły artystyczne z Włoch, Hiszpanii, Turcji

- oraz z Polski; 2012-2014; wyjazd do Osmaniye, Turcja
- Międzynarodowy projekt artystyczny „Öko-Domane Bobbe”, Niemcy, 1998
  - Projekt „Wir In Aanchalt”, Niemcy, 2000
  - Wyjazd na stypendium Erasmusa do Kent Institute of Art and Design w Maidstone w Wielkiej Brytanii, kierunek: ilustracja 1999

Równie bogate jest również doświadczenie dydaktyczne Pani Ewy Jaworskiej gdyż od 2017 roku jest asystentem w Instytucie Sztuki w Cieszynie na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. Prowadzi zajęcia na kierunku projektowanie gier i przestrzeni wirtualnej.

W latach 2007-2017 była wykładowcą w Wyższej Szkole Technologii Informatycznych w Katowicach. Prowadziła zajęcia dydaktyczne i wykłady na Podyplomowych Studiach Projektowania Graficznego. Prowadzone przedmioty to Skład i Łamanie Publikacji oraz Warsztaty Projektowe. Od 2012 roku na kierunku Grafika na studiach licencjackich dla studentów dziennych i zaocznych prowadziła wykłady i zajęcia dydaktyczne dotyczące animacji 2D oraz projektowania graficznego.

Od 2007 roku jest również nauczycielem w Liceum Plastycznym w Zespole Szkół Artystyczno-Projektowych w Tarnowskich Górach. Prowadzi zajęcia z Podstaw Projektowania oraz warsztaty, plenery malarskie, organizuje wystawy i przygotowuje młodzież do udziału w konkursach, w których zdobywa nagrody i wyróżnienia.

Ocena pracy doktorskiej

Jak widać z powyższego spisu bogatej działalności w szeroko rozumianej sztuce

wizualnej Pani Ewa Jaworska od lat opowiada o świecie i człowieku „...na wiele różnych sposobów, w różnym kontekście i w różnych mediach”. Łączy Ona w plastycznym przekazie pracę warsztatową, klasyczne techniki graficzne i malarskie z mediami cyfrowymi.

Tak obrazując swoje inspiracje dokonuje Ona – w najlepszym tego słowa znaczeniu – przemiany – pojęcia – idee – w archetyp bytu. Dotyczy on bowiem autorki – jako tej jednej osoby na świecie – w relacji do całej populacji. Tak więc tytuł pracy doktorskiej – właśnie tytuł: „Ja/73000000000” nawiązuje do jednego z oznaczeń odbitek graficznych, w którym zapisuje się numer odbitki z całego nakładu graficznego. Tytuł odzwierciedla Jej własną ideę, w której „Ja” to jeden, a 7,3 mld. to ilość ludzi na świecie. Ta informacja stała się więc dla doktorantki bardzo inspirująca. Stała się ona punktem wyjścia do budowania cyklu prac – bo gdy „...łączy nas tak dużo, jesteśmy podobni fizycznie i psychicznie, przeżywamy podobne problemy, niezależnie od kręgu kulturowego, społecznego czy jakiegokolwiek innego. Jednocześnie jesteśmy zupełnie inni. Nie ma dwóch takich samych osób. Powstaje pytanie co jest łącznikiem, co jest wspólne...”

Ten powyższy cytat autorki – ważny – uświadomił Jej, że tym wspólnym polem badawczym jest matryca i jej ślad. Gdzie odbicia i przekształcenia stają się sposobem na analizę relacji obrazu w wielu jego wersjach – poczynając od jego nawarstwień do użycia różnych farb, papierów itp. Do powstania zbioru, w który to tytułowe „Ja – Miliardy” balansuje w przeświadczeniu – różnorodności – w stosunku – relacji – do jednak – podobieństwa w populacji.

W analogii do życia człowieka doktorantka za pomocą roślin – ich wzrostu – stawia pytanie – kim jest albo jaki jest – ten jeden człowiek z tłumu. W tym zabieganiu – codziennym wirze zdarzeń – teatrze sfer i emocji, szczególnych chwil doznań realnego – tu i teraz. Jak w działaniu z matrycą i jej obrazem. Przekształceń – dokonujących się w czasie rzeczywistym – w mentalności człowieka i zastygłym śladzie graficznego obrazu. W ruchu – jak w tytułach prac: „Tańczyć”, „Wstawać”, „Moknąć” czy „Wybielać się”. Eksploracja i doświadczenie w drodze poznania czy rozpoznania, a może tylko dotknięcia tego co jest istotne... po drugiej stronie. Jak w rozdziale „Tajemnica Matrycy”, gdzie autorka zagadkę – właśnie – matrycy zaczyna zgłębiać również na innych – względnych cechach podobieństwa. W interakcji oraz związkach z siłami i prawami natury. Archetypu bytu. Sylwet postaci rozsianych na powierzchni ziemi, widzianych z góry w animacji – ulotności – czasie – w relacji – właśnie – tej ogromnej sylwety – sylwet do małych grafik, postgrafik o tytułach jak: „Biec”, „Zdażyć”, „Doznawać”, „Wysłuchiwać się” bo „Dziejemy się” i „Stajemy się”. Gdy w ułamkach sekundy doznań płynących z każdego dnia – metafory ludzkiego życia doktorantka coraz więcej milczy aby usłyszeć. To jakby animacja, graficzne wyciszenie w granicach rzeczywistości. Nasłuchuje aby zbliżyć się do nieodkrytych myśli. Gdzie poza zasięgiem wizji zdarzają się mosty. Autorka wzmacnia je siłą znaku plastycznego i energią pytań. A po drugiej stronie często wyczuwa odpowiedź.

7 miliardów 300 milionów w Jej – obszarze – świecie grafiki – doktorskich prac stają się wskazaniem i oczekiwaniem na widza, jego napięcie – wobec tych

powyższych pytań i odniesień – gdy ciągle nadchodzi jutro. Gdy zachodzi pytanie o dystans antropologiczny i dystans egzystencjalny. Gdy wyczuwam chęć autorki, aby dojść do punktu, w którym pojawia się różnica między rzeczywistością istniejącą a rzeczywistością powstającą dzięki artystce.

Dlatego sztuka doktorantki jest tak frapująca, bo też dzięki Niej budującej sfery magii odkrywamy wspólnotę odrębnych form istnienia sztuki. Sfer i form będących pod panowaniem naszych emocji i naszego umysłu. Gdzie być może doświadczenia autorki – całej drogi z matrycą stają się również metaforą naszego losu. Naszego miejsca – każdego z nas – w grupie milionów innych ludzi.

W wielu pracach doktorantki dokonuje się przemiana pojęć artystycznych co w warstwach graficznych pogłębia materię przekazu ale i też potrafi eliminować to co jest zbędne. Potrafi Ona operować środkami na ogół prostymi, ale przez to precyzyjniej komunikuje się ze wszechświatem. Te zagadnienia świata – właśnie – fizycznego w relacji do fenomenu odbitki są dla mnie wartościami, które wnoszą swój wkład w rozwój dyscypliny. Wkład właśnie na bazie uniwersalnego – graficznego – wizualnego przekazu dającego nam przeżycia zagęszczające się w naszej wyobraźni.

Konkluzja

Uważam, że ta poszukująca i patrząca na świat doktorantka również w pracy graficznej – naukowo-badawczej – teoretycznej umie patrzeć, bo to co robi składa się na bardzo spójny przekaz, który daje mi panoramę myślenia i siły Jej wyborów. Cały ten dorobek Pani mgr Ewy Jaworskiej jest już naprawdę spory i dobrze rokuje na

przyszłość. Do tego dodać należy udane poszukiwania z obszaru procesu tworzenia matrycy - zapisu - kreacji oraz osiągnięcie przekazu, które uwspółcześniają tradycyjne techniki w relacji do zagadnienia unikatowości dzieła.

Dlatego, z całym przekonaniem stwierdzam, że Pan mgr Ewa Jaworska zasługuje na przyznanie Jej stopnia doktora.

Z poważaniem

prof. dr hab. Andrzej Banachowicz

